

Tyskland fremfor i andre Lande til de særlig reaktionære Klasser. Reaktion er ikke noget, der naturlig ligger for Skuespillere. De gjorde det, fordi Tilstandene bleve utaalelige, fordi deres Liv i økonomisk Henseende var i højeste Grad usikkert og ofte saare uheldigt. Derfor kommer det ærede Medlem ikke nogen Vegne ved at henvise til, at vi ogsaa kende til Fallitter her, det anførte jeg selv i Gaar. Jeg fremhævede, at naar det kun var en enkelt Fallit, saa gaar det, som det gik her, at det er Privilegiets Ihændehaber, Direktøren, der gaar fallit, medens man træffer en Ordning, hvorefter Skuespillerne kunne spille videre under en anden Ledelse eller paa Deling, som det skete her. Det triste ved udstrakt Teaterfrihed er derimod, at den fører til et meget stort Antal Theatre, idet den bevæger Folk til at sætte Penge ind paa disse Foretagender, hvoraf Resultatet bliver en Mængde Theatre, der ikke kunne bære sig, og saa gaar det ud over alle Direktører, Skuespillere, Leverandører osv. Det er det, man har set i Frankrig, ligesom ogsaa i Tyskland, hvor man ligefrem klager over, at man har faaet et Skuespillerproletariat; i denne Retning gaa Erfaringerne fra Berlin, hvorfor jeg advarede mod at følge Eksemplet med at springe lige ud i en fuldstændig Teaterfrihed. Vil man reformere, mener jeg, at man bør gaa gradvis til Værks. Derfor siger den Betragtning, som det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds (Zahle) anførte om de Betingelser, som Lovforslaget stiller for at kunne drive Teaternæring i Sammenligning med dem, som han mener følges nu, aldeles ikke noget. Det, som jeg gør opmærksom paa, er, at man, hvis man vil have Teaterfrihed, bør opstille Betingelser, der indeholde særlige Garantier; har man ikke Teaterfrihed, maa Garantierne skaffes til Veje paa anden Maade. Jeg skal endnu kun bringe min Tak til det ærede Medlem for Sorø Amts 1ste Valgkreds for, hvad han oplyste, naturligvis i fuldstændig god Tro — det viste jo ogsaa hans Udtalelser, idet han nævnedes Navne — om, hvorledes de gældende Bestemmelser blive tilsidesatte her i Landet af dem, der have Teater- og Skuespiller-næring. Jeg er jo ikke i Stand til at gaa i det enkelte ind paa det ærede Medlems Udtalelser; jeg har ikke været belavet derpaa, men jeg har Grund til at antage, at det ikke er saa galt, som det ærede Medlem skildrer det. Det er mig vel bekendt, at det uden for Kjøbenhavn er sket, at Folk have spillet paa andres Bevillinger;

naar saadant er kommet til Justitsministeriets Kundskab — og det er det gentagne Gange i min Tid —, har Ministeriet ogsaa skredet ind derimod; jeg takker det ærede Medlem for de meddelte Adresser; jeg skal ikke undlade at benytte dem.

Formanden (Sofus Høgsbro): Folketingsmanden for Kjøbenhavns 13de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Meyer: Jeg vil blot lige over for de Bemærkninger, der ere fremsatte angaaende min sidste Udtalelse, tillade mig at bede ærede Medlemmer lægge Mærke til, hvad denne Udtalelse indeholdt. Skønt man som Regel ikke skal kommentere, hvad man har sagt, finder jeg dog Anledning til at gøre det her, og hvis ærede Medlemmer ville yde mig Retfærdighed, maa de da indrømme mig, at jeg i min Udtalelse kun har sigtet til den Form for Religiositet, der er menneskefjendsk, og som stadig henviser til truende Straffedomme, hvorimod den har meget lidt med den Side af Kristendommen at gøre, som ellers plejer at blive fremstillet som dens Væsen, nemlig Kærlighedsmomentet. Jeg tror, som Følge deraf, at jeg havde nogen Ret til at sige, at jeg, naar jeg stod lige over for Valget imellem en saadan menneskefjendsk Lære og det mere glade Liv, der leves i en stor By, maaske næppe vilde betænke mig paa, at det godt kunde være, sagde jeg, at man vilde foretrække Livet i den store By. Jeg tror ikke, at ret mange af de Herrer ville være i Stand til at føre noget virksomt Forsvar for en Religiositet, som skræmmer, truer og bringer Mennesker baade til Fortvivlelse og Vanvid.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Stühr): Skønt jeg ikke agter at fremkalde nogen Debat om de Udtalelser, som nu ere faldne, føler jeg det som min Pligt at udtale, at det ærede Medlem ved sin Omtale af den indre Mission viser, at han ikke tilfældig kender, hvad han taler om.

Formanden (Sofus Høgsbro): Folketingsmanden for Ringkøbing Amts 4de Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Svensden: Jeg vil kun sige til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 13de Valgkreds (Meyer), at jeg saa godt kan forstaa, at han for sit personlige Vedkommende fandt Anledning til at rette lidt paa sine

□